

Ain Kallise maiuspala ilmahuvilistele

Juba Babüloonia kuninga Hammurapi aegadest peale on kaks asja olnud hukas – noorus ja ilmastik, kirjutab klimatoloog Ain Kallis oma verivärskes raamatus "Kodune ilmaraamat".

Rein Raudvere

FOTO: RAIVO TASSO

Maalehe autorilt Ain Kalliselt jõudis neil päevil müüki mõnus ja mahukas üllitis pealkirjaga “Kodune ilmaraamat”. Maalehe Raamatu märgi all ilmunud tõenäolise menuki andis välja kirjastus Hea Lugu.

Kallis räägib loomulikult ilmast. Mitte noortest. Aga kindlasti on ka noortel hariv ja põnev seda raamatut lugeda. Autori sõnul ongi see mõeldud eelkõige laiale lugejaskonnale ilmahuvi tekitamiseks. Kellel see juba olemas on, siis süvendamiseks.

Keerukaist asjust lihtsalt

Vähemalt kõigile poliitikutele, igasugu juhtivaile töötajatele peaks see raamat kohustuslik olema, ütleb Kallis.

“Kõigile neile, kes peavad oma otsustustes teadma, kust puhub tuul, ja mis veelgi olulisem – kuhu ta pöörab,” selgitab ta. ‘Ühesõnaga, tähtsatel ametikohtadel istujad

peaksid olema kõik ilmatargad, sest üks selle sõna tähendusi on väga tark inimene, maailmatark.”

Ligemale paarisajal leheküljel seletab Kallis lahti kõik olulisemad ilmanähtused. Omaette peatükid kuuluvad tuulele, sademetele, õhuniiskusele, -rõhule, -keeristele, -temperatuurile, pilvedele, optilistele nähtustele.

Teadu saab, kuidas käib ilmaennustamine, kliimatiliste aastaaegade määramine, mismoodi kliima muutub. Raamatust leiab nii Eesti kui muu maailma kliimarekordid. Samuti ei puudu ülevaade meteoroloogilisest vaatlusvõrgust ja meteoroloogia ajaloost.

“Meteoroloogia ja klimatoloogia on tegelikult väga keerulised teadused, ilma füüsika ja matemaatikata on mõnda nähtust üpris keeruline ära seletada,” tunnistab ta. Kallis on suutnud keerulised asjad talle omasel moel võimalikult lihtsalt lahti rääkida.

Sel nädalal trükikojast tulnud “Kodune ilmaraamat” on omamoodi tähtis tähis ka Ain Kallisele endale.

“See on üleüldse minu esimene raamat, seni olen ikka kaasautorina esinenud,” tunnistab ta.

Autori sõnul on ta uhiuues raamatus ainult ilmaennustuse peatükis kasutanud sünoptikute Merike Merilaini ja Helve Kotli tekste. Samas on mõnedki osad Maalehe lugejatele kindlasti varasemast tuttavad, sest autor on osaliselt pruukinud nii Maalehes kui teistes meediaväljaannetes ilmunud oma lugusid. Ühtekokku on neid viljakal ilmateadlasel kogunenud üle 700.

Inspireeriv foto kutsast

Riiklikus ilmateenistuses peaspetsialistina töötav ning TTÜ meresüsteemide instituudis klimatoloogia dotsendina tudengeid õpetav Ain Kallis ütleb, et sellise raamatu tegemiseks on talle kunagi ettepanekuid teinud kolm kirjastajat. Hea raamatu saamiseks kippus aga aega nappima.

Ent pöörde tõi kohtumine kirjastuse Hea Lugu tegevjuhi Tiina Kaalepiga, kes ütelnud, et nägi üht toredat karvase koera pilti ning olevat seejärel kohe Kallisele mõelnud.

“Rahunesin, kui sain teada, et too kutsa oli pildistatud võitlemas 2005. aasta Pärnu suurtormiga,” räägib Kallis.

See Ants Liiguse inspireeriv foto sai ka raamatu kaanepildiks ja pani Kallise kinnitusel koos muude stiimulitega raamatu kirjutamiseks vaeva nägema.

Kaalepi sõnul oli ilmaraamatu idee õhus juba mitu aastat, ja oli suur rõõm, et nii mõjukas ilmateadlane nagu Ain Kallis pakkumise ka vastu võttis.

Tähtis oli, et ilmast kirjutaks asjatundja, kes teab ning oskab arvestada ka kohalikke olusid ja eripärasid.

Tähelepanu väärub seegi, et “Kodune ilmaraamat” ei piirdu üksnes väärt lugemise pakkumisega. Küllap tahavad paljud oma tähelepanekuid ja teadmisi rakendada ka praktilisel moel.

“Seepärast oleme raamatusse lisanud ilmavaatluste ülesmärkimiseks viie aasta tabeli ja teinud kõite sellise, et see ikka mitu aastat vastu peaks,” annab Kaalep teada.